

Пролетне и Лике, и пресецајући венац Куининг, води косо на Модру главу, до реке Пачње, коју прелани на пет километара североисточно овим планинским венцем до Руђана и продужује границом сањака до Биљачхана, пење се уз поток и досеже венац Кара-дага; следећи овим венцем сече Мораву и теснац на 3 километра уз воду, више села Коњула, тачно у средини теснаца (деонлеа). Од ове тачке линија пење се на вододелницу Трнаве и Краве реке, понова састајући се са међом сањака на 3 километра источно од села Риђишнице; иде са овом границом до на венац Голака водећи дуж њега, и пролазећи преко Велиглаве планине (Местина остаје на страни српској, а Хокош на страни турској) и Гранашнице, слези у долину Лаба, за тим преко села Љунче, и даље ограницама планинским досеже границу Ново-Назарског сањака, код извора потока Бистрице, па иде овом границом те се веже са границом Србије код тачке зване Суво Рудиште (Конаоник).

Описана линија у тексту, повучена је на крокију приложеном, који је израђен по карти аустријског генерал-штаба.

2. С једне и друге стране демаркационе линије једна неутрална зона (појас) од $2\frac{1}{2}$ километра (2500^м), на којој је приступ забрањен наоружаним и српским и турским људима, осим парламентарна (уговорача). У овој неутралној зони фортификациски послови не могу бити ни подизани, ни умножавани, ни поправљани.

3. Ово решење има се извршити најдаље у размаку од пет дана, рачунајући од 13. овог месеца.

с. р. Шуков, руског генералштаба Бобриков.

с. р. Салих,
генералштаб потпуков.

с. р. Мустафа,
ковнички потпуковник.

с. р. Пезајил,
ковнички мајор.

с. р. Мазхар,
мајор, начел. санитар.

с. р. Коварски,
капетан.

с. р. Љ. Ивановић,
генералштабни пуковник.

с. р. Ј. Петровић,
генералштабни мајор.

с. р. Ј. Велимировић,
генералштабни мајор.

с. р. Др. Франасовић,
вештачки мајор.

МИЛАН М. ОВРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

На предлог Нашег министарског Савета,
Узимајући у обзир пожртвовања за Књаза и
Отачество у време рата, и дужност, да се овака
пожртвовања, и у опште заслуге стечене за неза-
висност и ослобођење, законом признаду,
На основу члана 56 Устава земаљског,
Поставили смо и постављамо, што ће силу за-
кова имати, ова одредења.

О ОДЛИЧИЈАМА

ЗА

НЕЗАВИСНОСТ И ОСЛОБОЂЕЊЕ.

Члан 1.

Одличија, која се дају за учињена пожртвовања
и за заслуге стечене за независност и ослобођење,
јесу:

1. Орден таковског крета, установљен 1865 год.,
2. Златна и сребрна медаља за храброст, уста-
новљена 1865 године,

3. Златна и сребрна медаља за ревносну службу.
4. Бронзана споменица на рат 1876, 1877, 1878 године.
5. Похвална диплома појединим деловима војске.
6. Почасни чиновни за старешине у народној војсци.

Члан 2.

Орден таковског крета има пет степена:

Први степен — велики крет (*grand-croix*) у лавровом зелено емаљисаном венцу, коме се гране свршују у црвено емаљисану круну — бео крет, 0·050 висок, 0·045 широк —, над овим златан свето-андрејски крет, и по среди њих, на првеној основи, Књажев монограм обавијен плавом повезицом, на којој је златним словима уписано: „За веру Књаза и Отачаство“. Носи се о тробојној 0·104 широкој ленти — која је у средњи 0·080 широка, и има са сваке стране по једну белу и плаву бразду, 0·012 широку — с десног рамена к левој слабини.

Уз велики крет таковског ордена иде осмозрачна бела звезда — којој пречник, у дужини зракова, износи 0·09 —, на којој је, на средини, знамење таковског крета првог степена, у свему, као и оно о ленти, но без круне. Звезда се носи на прсима на левој страни.

Други степен — Велики официрски крет (*grand-officier*) у свему раван крету првог степена. Носи се о врату, на тробојној 0·040 широкој лентици.

Уза њ иде звезда, као и она првог степена.

само што је 0·080 велика у дужини зракова. Носи се такође на прсима, на левој страни.

Трећи степен — Командерски крет (*Commandeur*), у свему као и онај првог и другог степена, и носи се као и онај другог степена, о истоветној тробојној лентици.

Четврти степен — Официрски крет (*Officier*), прав, бео, 0·035 висок и оволико широк крет, по средини овога, у равной горњој површини, жуг, Свето-андрејски крет, у средини над њима, на првеној основи, Књажев монограм обавијен плавом повезицом, на којој је уписано: „За Веру Књаза и Отачаство“, око свога зелен лавров венац, са првено емаљисаном круном. — Носи се на прсима на левој страни, о тробојној лентици, која је широка 0·040, а савијена у виду троугла.

Пети степен — Кавалерски крет (*Chevalier*), првобитни таковски крет, у свему као и онај четвртог степена, али без икаквог емаља и круне. Носи се као и онај четвртог степена, и о истоветној лентици.

Члан 3.

Златна медаља за храброст — округла, у пречнику 0·035 велика; на једној страни има Књажев лик, с натписом у наоколо: „Милан М. Обреновић IV. Књаз Српски“, а с друге стране: „За храброст“, у оквиру лавровог венца. Она се носи на прсима, на левој страни, о истоветној троуглој лентици као и таковски крет IV. и V. степена.

Сребрна медаља за храброст 0·028 у пречнику велика, има натпис с једне стране „За храброст“, а с друге „Милан М. Обреновић IV. Књаз Српски“. Носи се на прсима, на левој страни, о требојној лентици (бело, плаво, црвено) 0·028 широкој, која има вид четвороугаоника (дужина равна двојној ширини), коме се доња страна сврнује у виду троугла, о којег врху виса сама медаља.

Члан 4.

Златне и сребрне медаље за ревносну службу велике су као и златне медаље за храброст, имају с једне стране, српски грб с војним знамењем и у наоколо натписе „Милан М. Обреновић IV. Књаз Српски“, а с друге стране лавров венац и натпис „За ревносну службу у рату 1877 и 1878“.

Ове се медаље носе на црвеној 0·040 широкој лентици у виду правоугаоника (дужина равна двојној ширини), свијеној у виду троугла, и то на прсима, на левој страни.

Члан 5.

Споменице су од бронзе, мало мање од медаље за ревносну службу, имају с једне стране, Књажев монограм с крупом, и око овога лавров венац, а с друге стране знамење победе с натписом „Рат за ослобођење и независност 1876, 1877, 1878“.

Споменице се носе на левој страни прсију о четвороуглој лентици и то: борци о црвеној с пла-

вим окрајцима, а неборци о плавој, која је исто онако широка и уређена, као и у медаље сребрне за храброст.

Члан 6.

Књаз је поглавар ордена таковог крета и, у знак овога, носи таково крет првог степена с лентом.

Члан 7.

Знаке таковог крета даје или сам Књаз по сопственом нахођењу, или по предлогу војног министра или виших команданата војних — за заслуге стечене на бојном пољу и у војсци, или по предлогу других надлежних министара — за награде заслуга стечених за независност и ослобођење.

Члан 8.

Са знацима таковог крета даје се и декрет на њ, који потписује надлежни министар, изузимајући случајеве, где би Књаз за сходно нашао, да одличије спроведе височајшим писмом.

Члан 9.

За декрет на таково крет плаћају се ове таксе: за први степен 15, за други 10, за трећи 6, за четврти 4, а за пети 1 дукат цесарски.

Но Књаз може, или по сопственом нахођењу, или по предлогу надлежног министра, у извесним случајевима ослободити од плаћања таксе.

Члан 10.

Странци одликовани орденом таковског крета, не плаћају никакву таксу декретну, али они добијају само декрете на ова одличја, а знаке набављају сами.

Члан 11.

О лицама, која се одликују таковским кретом, води се списак у министарству војном; ту се наплаћују и таксе, а ту је и дено декорација.

Члан 12.

Ко добије већи степен таковског крета, мора мањи степен, ако га је пре тога имао, вратити министру војном, по декрет, који је на њ имао не враћа.

Члан 13.

Српски држављани, који имају и стране и наше ордене, који се носе на прсима, међу српске ордене десно поред страних (ближе к средини прсију).

Члан 14.

Лицима грађанског реда, који имају орден таковског крета, чине се војне почасти, кад имају на себи знаке овога ордена, и то: за први степен, „равњају се страже“ и шиљбоци узимљу пушке „пред перси“; за други степен са звездом, шиљбоци узимљу „пред-перси“; за трећи степен „к рамену“; а за четврти и пети степен, шиљбоци стају „мирно“, држећи пушке „на лево раме“.

Члан 15.

Златне или сребрне медаље за храброст даје или сам Књаз по сопственом нахођењу, или на предлог дотичних команданата — са за показану и осведочену храброст пред непријатељем.

Члан 16.

Медаље за храброст дају се наредбом врховног команданта војске, и уз њих иду уверења потписана начелником штаба врховне команде. За њих се не плаћа никаква такса.

Члан 17.

Књаз као врховни командант војске, може овластити корпусне команданте, да сами могу одликовати војнике сребрном медаљом за храброст, али да списак овако одликованих војника поднесе врховном команданту на накнадно одобрење, и ради снабдевања с потребним уверењима.

Члан 18.

Златна или сребрна медаља за ревносну службу даје се, на предлог војног министра или команданта војске, за особиту и ревносну службу показану за време рата у цели потпомагања радње војске, која се бори, или у опште у цели ослобођења и независности.

Члан 19.

И медаље за ревносну службу дају се наредбом врховног команданта војске, и уз њих иду уве-

рења потписана начелником штаба врховне команде,
— по за њих се плаћа такса, која износи 4 динара.

Члан 20.

Споменица на рат 1876, 1877, 1878, даје се свима онима, који су у овим ратовима, као борци или као неборци, учествовали ма у којој војној или оперативној цели, — и то по списку, који саставља и владоцу подноси министар војни, с изузетком оних, који су за ма какво дело, учињено за време рата или ратнога стања, били суђени или осуђени војним судом.

Члан 21.

Уза споменицу даје се уверење, потписано министром војним, за које се плаћа такса од пола динара.

Члан 22.

Списак лица, која добију медаљу за храброст, или медаљу за ревносну службу, или споменицу, води се у министарству војном; — ту се налази депо ових одличија и наплаћује такса за њих.

Члан 23.

По смрти оних, који су имали ма које од имепованих одличија, остају ова фамилији њиховој, као породична својина; по никоји члан фамилије не може их носити нити употребљавати.

Члан 24.

Ко нема ових одличија, ко их дакле није добио и нема права да их носи, па их носи и употребљује, казниће се затвором од три месеца дана.

Члан 25.

Лица, која имају одличија у овом закону побројана, па буду судом осуђена на лишење слободе, не смеју, докле издржавају ту казну, носити и употребљавати та одличија.

Члан 26.

Ко уради противно овоме, казниће се као и онај који нема права на ношење ових одличија, а носи их и употребљује.

Члан 27.

Кога суд осуди на губитак грађанске части, тај, ако је имао ова одличија, губи право да их носи и употребљује, и мора их вратити министарству војном. Ово право не враћа му се ни онда, кад опет ступи у уживање права грађанских. Но овим се не искључује могућност да он, новим заслугама, поново стече та одличија.

Члан 28.

Похвалне дипломе појединим деловима војске, даје врховни командант војске, по сопственој оцени, или по предлогу дотичних команданата војске, — кад се одликују у рату особитом храброшћу пред

непријатељем и за дела извршена, а уважена и призната.

Члан 29.

Почасне дипломе издаје и потписује Књаз, а према потписује министар војни. Оне се чувају у штабу негога дела војске, но за њих се не плаћа никаква такса.

Члан 30.

Исто тако, Књаз може одликовати поједине делове војске таковским крестом IV. и V. степена, а тако и медаљом за храброст, — за дела изложена у члану 28 и на исти начин.

Члан 31.

И у овом случају дипломе на овако дата одличија појединим деловима војске, потписује Књаз, а према потписује министар војни. И дипломе и одличија чувају се у штабу дотичног дела војске, ако нема заставе, на којој се иначе редовно носе одличија. За дипломе овог рода не плаћају се никаква такса.

Члан 32.

Почасни чиновници официрски, без права на плату, службу, положај и остале принадлежности дотичног чина, дају се само народним војницима и њиховим старешинама, — за дела храбрости показане пред непријатељем.

Члан 33.

Дипломе на почасне чиновници официрске потписује Књаз а према потписује министар војни, од кога излази и предлог за ово, на основу предходног предлога дотичног корпусног команданта. За ове дипломе не плаћају се никаква такса.

Члан 34.

Све што је речено у члану 27. о губитку права на ношење одличија, вреди и за почасне чиновници: и они се губе у оним истим случајевима, а тако и у случајевима, у којима се у опште губи служба, звање или чин.

Члан 35.

Ко је год одликован таковским крестом ма којег степена, или медаљом за храброст, његово ће се име штампати у шематизму државном, а имена оних, који имају почасне чиновници, а тако и делови војске, који имају похвалне дипломе или одличија, стајаће у шематизму војном.

Члан 36.

Ова законска одређења важе од дана кад их Књаз потпише.

Препоручујемо Нашем министарском савету да овај закон обнародује, а свима Нашим министрима, у колико се кога тиче, да се о извршењу његовом

старају, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покорвају.

15. Фебруара 1878. год.
у Нишу.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Председник министарског савета,
министар грађевина,*

Стевча Михаиловић с. р.

*Министар иностраних дела, и по
потреби заступник председника
министарског савета,*

Јов. Ристић с. р.

Министар правде,

Јеврем Грујић с. р.

Министар унутрашњих дела,

Рад. Милојковић с. р.

Министар просвете и црквених дела,

А. Васиљевић с. р.

Министар финансије,

В. Јовановић с. р.

*Министар војни,
артиљеријски пуковник,*

С. Грујић с. р.

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости Божијој и вољи народа,

КЊАЗ СРПСКИ.

На предлог Нашег министарског савета,

Узимајући у обзир, да се у течају овога рата показала јака потреба у већем броју нижих официра осем оних педесет којих је производство учињено по закону од 1. Декембра 1877 године, и да смо због тога Ми указима нашим од 1. и 6. Јануара ове 1878 године произвели још осамдесет и три које наредника које других одличних бораца у чинове подпоручика, који се из редовног буџета не могу плаћати.

На основу члана 56. устава земаљског решили смо и решавамо, што ће силу закона имати:

Члан I.

Да се плата и овим 1. и 6. Јануара ове 1878. године произведеним подпоручицима издаје од дана наименовања у те чинове из ванредног ратног буџета, а после ће се предложити народној скупштини за стављање у буџет.

Члан II.

Попуњени официрски чинови по закону од 1. Декембра 1877. до педесет, и по овом до осамде-